

***Biroul Permanent al
Parlamentului Republicii Moldova***

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Dat fiind că proiectul de lege menționat are o importanță și relevanță deosebită pentru unele proceduri parlamentare imediat premărgătoare, solicit examinarea acestuia în regim de urgență și includerea pe ordinea de zi la primele ședințe al Parlamentului.

**Serghei SÎRBU,
Deputat în Parlament**

Anexă:

- proiectul de lege – 2 file
- expunerea de motive – 3 file

LEGE
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I –Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 81, art. 667), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La art. 16

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

"(2) Comisia Electorală Centrală este constituită din 9 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, un membru - de către Guvern și 7 membri - de către Parlament, inclusiv 5 de către partidele de opoziție, proporțional numărului de mandate deținute de acestea. Componenta nominală a comisiei se confirmă prin hotărâre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși."

2. La art. 19 alin. (1) cifra „10” se înlocuiește cu cifra „5”.

Art. II. – Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 237-240, art. 864), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Secțiunea a 2-a se completează cu art. 16¹ care va avea următorul cuprins:

”Articolul 16¹. Componenta Curții de Conturi.

Curtea de Conturi este alcătuită din 7 membri, dintre care 3 - reprezentanți ai majorității parlamentare și 4 - reprezentanți ai opoziției parlamentare.”

2. La art. 17 alin. (1) lit. b) cifra „10” se înlocuiește cu cifra „7”.

3. La art. 18 se introduce un nou alin. (2) care va avea următorul cuprins:

”(2) Președintele Curții de Conturi propune Parlamentului candidaturile la funcția de membru al Curții, recomandate de fracțiunile parlamentare legal constituite. Fiecare fracțiune parlamentară are dreptul să recomande cel puțin 2 candidați.”

alineatele (2) – (6) devin, respectiv, alineatele (3) – (7).

Art. III. – Se abrogă Legea nr. 42-XVIII din 20 octombrie 2009 pentru modificarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 157, art. 442).

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. -XIX.
Chișinău, 2011

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative prevede ajustări la trei acte legislative: Codul electoral, Legea Curii de Conturi și Codul audiovizualului al Republicii Moldova.

Potrivit acestui proiect de lege se propune de a reveni la principiile anterioare de formare a unor din cele mai principale instituții statului care veghează asupra respectării principiilor democratice și ale unui stat de drept, în special Comisia Electorală Centrală, Căminul de Conturi și Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

De remarcat că principiile referitoare la competența și modul de numire a membrilor acestor organe a constituit practic un consens al forțelor politice în anul 2005, iar însuși proiectele de legi au fost coordonate și expertizate de către structurile Consiliului European și au primit avize pozitive. Mai mult ca atât, experții europeni au salutat principiul potrivit căruia majoritatea membrilor acestor organe vor fi propuse de partidele de opoziție, un element important și indispensabil de control al unei largi părți din societate asupra guvernării.

În plus, o asemenea abordare ar veni să respecte drepturile opoziției într-un stat democratic în spatele căreia stau sute de mii de cetățeni care au votat cu acele forțe politice, care și-au luat anumite angajamente față de electorat dar care nu au acces la guvernare.

La moment, Comisia Electorală Centrală se formează din majoritate absolută propusă de guvernare iar la formarea Curii de Conturi și Consiliului Coordonator al Audiovizualului în afară de forțele politice aflate la guvernare, în genere mai mult nu participă nimeni. Aceste prevederi legale au fost amendate imediat după schimbarea puterii și instalării unei noi majorități parlamentare în scop exclusiv politic.

Mai mult, modificările la Codul Electoral privind formarea Comisiei Electorale Centrale au fost introduse în ultimul moment, fără coordonarea cu experții europeni și cu evitarea expertizării obligatorii de către Comisia europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția). Totodată aceste modificări pripite înainte de alegeri au fost în contradicție cu recomandările Comisiei de la Veneția aprobate în cadrul celei de-a 52 Reuniune Plenară din 18-19 octombrie 2002.

Proiectul de lege prevede revenirea la principiul anterior de formare a Comisiei Electorale Centrale potrivit căruia un membru este propus de Președintele țării, unul de Guvern iar restul de Parlament, inclusiv 5 membri din partea partidelor de opoziție.

Acest principiu este în deplină concordanță cu liniile directoare ale Codului bunelor practici în materie electorală al Comisiei de la Veneția potrivit căruia numai transparența, imparțialitatea și independența față de orice manipulare politică vor asigura o bună administrare a procesului electoral. Doar în statele în care există o tradiție durabilă a independenței administrației electorale față de puterea politică, funcția publică aplică dreptul electoral fără a fi supusă presiunilor din partea puterii politice.

În state cu experiență insuficientă de organizare a alegerilor libere și pluraliste, riscul ca puterea executivă să influențeze administrația electorală astfel ca aceasta să acționeze în sensul care-i convine, este prea mare. Astfel, doar crearea unor comisii

electorale cu adevărat independente și imparțiale este elementul indispensabil pentru garantarea unor alegeri desfășurate adecvat sau cel puțin pentru înlăturarea oricărei suspiciuni grave de iregularitate care ar putea influența procesul electoral.

În acest fel, consider că în cazul în care majoritatea membrilor CEC vor fi propuși de opoziție și evident doar din rîndul unor personalități notorii, cu o reputație ireproșabilă și profesioniști adevărați, doar așa va putea fi garantată o independență și imparțialitate a celui mai important organ electoral.

Rapoartele OSCE/BIDDIO cu privire la alegeri a misiunilor de observare din anii 2005-2009 nu au avut niciodată obiecții la independența și imparțialitatea CEC și la modul cum a gestionat procesul electoral, anume în ceea ce privește alegerea majoritatea membrilor a fost propusă de opoziție.

În același timp, nu este clar care a fost motivul introducerii unor rigori atât de drastice pentru a candida la funcția de membru al Comisiei Electorale Centrale, și anume vechimea în muncă specială de cel puțin 10 ani. Consider că asemenea rigori stricte nu au cum să perfecționeze sistemul electoral și imparțialitatea organului electoral și reprezintă un impediment serios pentru promovarea unor tineri specialiști competenți și profesioniști din domeniu.

În acest context, se propune de a reduce cenzul de vechime în muncă de la 10 la 5 ani. Acest fapt va demonstra încă o dată sătenutul puterii față de susținerea specialiștilor tineri, care au dat dovadă de înaltă competență și profesionalism în domeniile sale de activitate.

În acest proiect de lege se propune, de asemenea, de a reveni la principiul anterior de formare a Curții de Conturi potrivit căruia majoritatea membrilor vor fi recomandați de către opoziție. Consider că anume o asemenea abordare va fi în măsură să demonstreze atașamentul statului la valorile democratice, va permite opoziției să efectueze un control civic asupra guvernării și va asigura o adevărată independență și imparțialitate a organului de audit suprem al statului.

De asemenea se propune de a reduce cenzul de vechime specială în muncă pentru candidații la funcția de membru al Curții de Conturi, din aceleași motive expuse mai sus – promovarea și susținerea inclusiv a tinerilor specialiști de o înaltă calificare.

Proiectul prevede abrogarea Legii nr. 42-XVIII din 20 octombrie 2009 pentru modificarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova. Prin această abrogare se va reveni la principiul anterior de numire a membrilor Consiliului de Observatori ai IPNA Teleradio Moldova.

Reamintim că anterior membrii CCA erau numiți cu votul 3/5 din numărul deputaților în Parlament iar ai CO cu votul a 2/3 ai membrilor CCA. Aceste prevederi erau strict necesare pentru a asigura o independență reală a acestui organ extrem de important într-o societate democratică dat fiind că asigură supravegherea asupra respectării legislației și asupra unei informări corecte, în primul rînd de către radiofuzorii publici activitatea cărora este fințată de întreaga societate, de toți cetățenii inclusiv cei care au votat cu partidele de opoziție. În acest caz, drepturile atât a opoziției cît și a celor cetățeni urmează a fi respectat.

În pofida acestui fapt, imediat după instalarea noii puteri, cu scopul de a supune politic cele mai importante mass-media în stat, fără nici un fel de expertiză europeană

a fost modificat Codul audiovizualului doar cu scopul de facilita numirea membrilor acestor organe exclusiv de către putere.

Multiplele atacuri asupra unui cerc restrâns de mass-media private, favorizarea radiofuzorului public la care opoziția practic nu are acces și decalajul enorm în ceea ce privește echilibru și pluralism politic a demonstrat că modificările din luna octombrie 2009 au fost total neinspirate și au adus doar un declin al principiilor democratice în Republica Moldova. În asemenea circumstanțe este absolut inadmisibil de a vorbi despre independență și imparțialitate a CCA și a CO.

Astfel se propune de a reveni la modalitatea anterioară de formare a acestor organe, fapt ce va fi un pas important nu numai în apărarea drepturilor opoziției ci și în vederea apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în special dreptul la o informare corectă.

Este necesar de a sublinia faptul că în luna februarie curent expiră mandatul întregii componente a Comisiei Electorale Centrale. Mandatul Curții de Conturi deja este expirat, așa cum a expirat mandatul a câtorva membri ai CCA.

Anume în aceste condiții acest proiect de lege este cât se poate de actual și relevant pentru a nu mai crea pe viitor astfel de precedente nedorite când puterea încearcă să-și supună unele instituții care trebuie să se supună doar legii.

Anume de faptul cum ~~to~~ în majoritatea parlamentară principiile democratice de formare a noilor componente ai acestor organe va depinde mult independența și imparțialitatea activității acestor instituții ale statului precum și respectarea drepturilor opoziției și a unei largi părți din societate.

Proiectul de lege nu necesită cheltuieli suplimentare.

Luând act de motivele expuse se propune spre examinare Parlamentului proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

**Deputat în Parlament,
Serghei SÎRBU**